Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta
Stv@eduskunta.fi

Asia: HE 175/2026 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2027

Keskeiset huomiot

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue kiittää mahdollisuudesta antaa lausuntonsa sosiaali- ja terveysvaliokunnalle ja esittää asiassa kunnioittavasti seuraavaa.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue pitää talousarvion tavoitteita julkisen talouden tasapainottamisesta ja velkaantumisen hillitsemisestä perusteltuina. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue pitää kuitenkin hyvinvointialueiden rahoitusmallin tehtyjä (laki hyvinvointialueiden rahoituksesta) muutoksia tarkoitushakuisina, jotka kohtelevat epäoikeudenmukaisesti talouttaan jo sopeuttaneita alueita ja alueita, joiden palvelutarpeen kasvu on suurinta tulevina vuosina. Esimerkiksi Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen osalta vuoden 2027 valtion yleiskatteellinen rahoitus putoaa 74 milj. eurolla valtiovarainministeriön joulukuussa 2025 julkaisemasta painelaskelmasta 2027-2028 (18.12.2025) valtiovarainministeriön syyskuussa 2026 julkaisemaan vuoden 2027 rahoituslaskelmaan (21.9.2026).

Hyvinvointialueiden rahoituslakiin tehdyt muutokset on huomioitu hyvinvointialueiden rahoituksessa talousarviossa 2027. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue pitää rahoituslakiin tehtyjä muutoksia haitallisina. Muutokset rankaisevat tehdyistä säästöistä ja romuttavat näin luottamuksen, johon hyvinvointialueiden kyky tasapainottaa talouttaan on perustunut.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue korostaa, että rahoituksen pohjana olevaa tarvemallia tulee jatkossa kehittää pitkäjänteisesti, objektiivisesti ja tietoon perustuen. Rahoitusmallin uskottavuus murenee, jos

tarkoitushakuisilla ratkaisuilla siirretään rahoitusta alueiden välillä. Heikossa taloudellisessa tilanteessa olevien alueiden tukeminen pitää toteuttaa jo käytössä olevilla menettelyillä ja määräaikaisilla ratkaisuilla, ei pysyvillä tarvetekijöiden muutoksilla.

Huomionarvoista on se, että vaikka Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue on kattanut kertyneet alijäämänsä ensimmäisenä kaikista hyvinvointialueista, on kovalla talouden tasapainottamisella ollut vaikutusta myös palveluiden saatavuuteen. Vuonna 2023 Länsi-Uudenmaan tilanne oli maan keskiarvoa heikompi. Vaikka talous on saatu tasapainoon, palveluja ei vielä. Monilla alijäämäisillä hyvinvointialueilla palvelujen saatavuus on merkittävästi Länsi-Uuttamaata parempi. Rahoitusleikkausten kohdentumisen oikeudenmukaisuuden tarkastelu pelkästään sen hetkisten taloustietojen perusteella on tästäkin syystä vaarallista.

Talousarviossa on kuvattu hyvinvointialueiden toimintaan ja rahoitukseen vaikuttavat asiakasmaksu- ja tehtävämuutokset. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue korostaa, että asiakasmaksu- ja tehtävämuutoksien vaikuttavuusarvioinnit pitää perustua mahdollisimman tarkkoihin, ajantasaisiin ja realistisiin vaikuttavuusarvioihin.

Lisäksi Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue korostaa, että tulevina vuosina mahdollisesti toteutettavat sopeutukset hyvinvointialueiden rahoitukseen pitää toteuttaa velvoitteiden muutosten kautta niin, että hyvinvointialueilla on esimerkiksi mahdollisuus keventää lakisääteisiä palveluja saman suhteisesti kuin rahoitusta leikataan. On otettava huomioon, että hyvinvointialueiden rahoitusta leikataan ilman tehtävien keventämistä vuosittain siten, että palvelutarpeen kasvusta huomioidaan vain 60 % ja jälkikäteistarkastuksen omavastuun kautta.

Allekirjoitus

Markus Syrjänen
Konsernipalvelujen johtaja

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue

etunimi.sukunimi@luvn.fi

PL 33, 02033 Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue

PB 33, 02033 Västra Nylands välfärdsområde

luvn.fi